

**ODPORÚČANIE RADY****z 13. júla 2018,****ktoré sa týka národného programu reforiem Maďarska na rok 2018 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Maďarska na rok 2018**

(2018/C 320/16)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii <sup>(1)</sup>, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia 22. novembra 2017 prijala ročný prieskum rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2018. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada na zasadnutí 22. marca 2018. Komisia 22. novembra 2017 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Maďarsko neurčila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie.
- (2) Správa o krajine na rok 2018 bola pre Maďarsko uverejnená 7. marca 2018. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Maďarsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 11. júla 2017 <sup>(2)</sup>, následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania pre jednotlivé krajiny prijaté v predchádzajúcich rokoch, ako aj pokrok Maďarska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020.
- (3) Maďarsko predložilo 30. apríla 2018 svoj národný program reforiem na rok 2018 a svoj konvergenčný program na rok 2018. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva tieto programy posudzovali súčasne.
- (4) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny boli zohľadnené v programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“) na obdobie rokov 2014 – 2020. Podľa článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 <sup>(3)</sup> platí, že ak je to potrebné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach k uplatňovaniu opatrení spájajúcich účinnosť EŠIF s riadnou správou hospodárskych záležitostí.

<sup>(1)</sup> Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.<sup>(2)</sup> Ú. v. EÚ C 261, 9.8.2017, s. 1.<sup>(3)</sup> Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Maďarsko v súčasnosti podlieha preventívnej časti Paktu stability a rastu a vzťahuje sa naň dlhové pravidlo. Podľa konvergenčného programu na rok 2018 vláda plánuje zhoršenie celkového deficitu z 2,0 % HDP v roku 2017 na 2,4 % HDP v 2018 a následne postupné zlepšovanie na 0,5 % HDP do roku 2022. Strednodobý rozpočtový cieľ, ktorým je štrukturálny deficit na úrovni 1,5 % HDP, sa má podľa plánu dosiahnuť do roku 2020. Podľa prepočítaného štrukturálneho salda <sup>(1)</sup> by sa strednodobý rozpočtový cieľ dosiahol do roku 2022. Na základe konvergenčného programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP do konca roku 2022 postupne klesne na úroveň mierne pod 60 %. Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú tieto rozpočtové prognózy, je optimistický, z čoho vyplýva značné riziko pre dosiahnutie cieľových deficitov.
- (6) V konvergenčnom programe na rok 2018 sa uvádza, že rozpočtový vplyv bezpečnostných opatrení v roku 2017 je značný, a je v ňom náležite doložený rozsah a povaha týchto dodatočných rozpočtových nákladov. Podľa Komisie predstavovali v roku 2017 oprávnené dodatočné výdavky súvisiace s bezpečnostnými opatreniami 0,17 % HDP. V ustanoveniach uvedených v článku 5 ods. 1 a článku 6 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 sa zohľadňujú tieto dodatočné výdavky, pretože závažnosť teroristickej hrozby je nezvyčajnou udalosťou, jej vplyv na verejné financie Maďarska je značný a udržateľnosť by nebola ohrozená tým, že sa umožní dočasná odchýlka od postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu. Preto sa požadovaná úprava smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu na rok 2017 znížila s cieľom zohľadniť tieto dodatočné náklady.
- (7) Rada 12. júla 2016 Maďarsku odporučila dosiahnuť v roku 2017 ročnú fiškálnu úpravu na úrovni 0,6 % HDP smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu, pokiaľ sa strednodobý rozpočtový cieľ nedá dosiahnuť aj pri nižšom úsilí. Na základe údajov o výsledkoch za rok 2017 sa zistilo, že Maďarsko zaznamenalo značnú odchýlku od postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu. Komisia v súlade s článkom 121 ods. 4 ZFEÚ a článkom 10 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97 vydala 23. mája 2018 varovanie pre Maďarsko týkajúce sa skutočnosti, že v roku 2017 bola zaznamenaná značná odchýlka od postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu. Rada 22. júna 2018 prijala následné odporúčanie <sup>(2)</sup>, v ktorom potvrdila, že Maďarsko bude musieť prijať opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov <sup>(3)</sup> v roku 2018 neprekročila 2,8 %, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 1 % HDP. Z prognózy Komisie z jari 2018 vyplýva, že existuje riziko značnej odchýlky od odporúčaného úsilia.
- (8) Vzhľadom na pomer dlhu verejnej správy k HDP Maďarska nad úrovňou 60 % a vzhľadom na predpokladanú produkčnú medzeru krajiny vo výške 2,3 % v roku 2019 by nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov nemala prekročiť 3,9 %, čo zodpovedá štrukturálnej úprave 0,75 % HDP na základe spoločne dohodnutej matice úprav požiadaviek podľa Paktu stability a rastu. Z prognózy Komisie z jari 2018 vyplýva, že v roku 2019 existuje riziko značnej odchýlky od uvedenej požiadavky. Rada celkovo zastáva názor, že od roku 2018 budú potrebné ďalšie významné opatrenia na dodržiavanie ustanovení Paktu stability a rastu, a to vzhľadom na značne sa zhoršujúci fiškálny výhľad, v súlade s odporúčaním určeným Maďarsku z 22. júna 2018 s cieľom napraviť zaznamenanú značnú odchýlku od postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu.
- (9) Celková miera zamestnanosti sa výrazne zlepšila a priaznivé hospodárske trendy poskytujú príležitosť na opätovné začlenenie najmä nezamestnaných osôb na trh práce. Rozdiely v zamestnanosti žien a mužov sú výrazné, obzvlášť vo vekovej skupine 25 – 39 rokov, čo možno čiastočne vysvetliť obmedzenou dostupnosťou kvalitnej starostlivosti o deti. Miera účasti na starostlivosti o deti v prípade detí do troch rokov je výrazne pod úrovňou barcelonského cieľa a pod priemerom Únie. Hoci hlavnou aktívnou politikou trhu práce je naďalej program verejných prác, počet účastníkov v tomto programe značne poklesol, čo je pozitívna správa. Program je však naďalej nedostatočne zacielený a jeho účinnosť pri opätovnom začleňovaní účastníkov na otvorený trh práce zostáva vzhľadom na situáciu na trhu práce obmedzená. Aktívne politiky trhu práce, ktoré sa zameriavajú viac na zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu, sú nedostatočne rozvinuté.
- (10) Podiel ľudí vystavených riziku chudoby a sociálneho vylúčenia sa v roku 2016 znížil na 26,3 %, naďalej je však nad priemerom Únie. Chudobe sú vo všeobecnosti deti vystavené viac než iné vekové skupiny. Úroveň dávok zaručujúcich minimálny príjem je pod 50 % hranice chudoby pre jednu domácnosť, čo jedna z najnižších hodnôt

<sup>(1)</sup> Saldo očistené od cyklických vplyvov bez jednorazových a dočasných opatrení, prepočítané útvarmi Komisie podľa spoločne dohodnutej metodiky.

<sup>(2)</sup> Odporúčanie Rady z 22. júna 2018 s cieľom napraviť značnú pozorovanú odchýlku od postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu v Maďarsku (Ú. v. EÚ C 223, 27.6.2018, s. 1).

<sup>(3)</sup> Čisté primárne verejné výdavky pozostávajú z celkových verejných výdavkov bez úrokových výdavkov, výdavkov na programy Únie plne hrazených z fondov Únie a nediskrečných zmien vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti. Tvorba hrubého fixného kapitálu financovaná z vnútroštátnych zdrojov je rozložená na obdobie štyroch rokov. Diskrečné opatrenia na strane príjmov alebo zvýšenia príjmov vyplývajúce z právnych predpisov sú započítané. Jednorazové opatrenia na strane príjmov aj výdavkov sú vzájomne započítané.

v EÚ. Primeranosť dávok v nezamestnanosti je veľmi nízka: maximálne trvanie je 3 mesiace, čo je najkratšia doba v EÚ a predstavuje približne len štvrtinu priemerného času, ktorý uchádzači o zamestnanie potrebujú na nájdenie zamestnania. Úrovně platieb sú navyše medzi najnižšími v EÚ.

- (11) Maďarské štruktúry a procesy sociálneho dialógu sú stále nedostatočné rozvinuté a neumožňujú do návrhu a vykonávania politík zmysluplne zapojiť sociálnych partnerov. Na dôkazovú základňu tvorby politiky a jej kvalitu vplývajú nedostatky v oblasti zapojenia zainteresovaných strán a obmedzená transparentnosť, čím sa pre investorov vytvára neistota a spomaľuje konvergencia.
- (12) Boli vykonané opatrenia na zlepšenie daňového systému, no určité problémy pretrvávajú. Hoci sa daňovo-odvodové zaťaženie práce znižuje, najmä pri určitých nízkopříjmových skupinách, je oproti ostatným krajinám Únie stále vysoké. Slabým miestom je naďalej celková zložitosť daňového systému spojená s pokračujúcou existenciou sektorových daní s rušivým účinkom. Zásadný význam pre to, aby sa zabránilo narušeniam hospodárskej súťaže medzi firmami, daňovníkom poskytnú spravodlivé zaobchádzanie a ochránili verejné financie, majú opatrenia proti stratégiám agresívneho daňového plánovania. Účinky presahovania stratégií agresívneho plánovania daňovníkov medzi členskými štátmi si vyžadujú koordinované kroky v oblasti vnútroštátnych politík, ktoré by doplnili legislatívu Únie. Maďarsko zaznamenáva pomerne vysoký prílev a odlev kapitálu cez účelovo vytvorené subjekty, ktoré nemajú spojitost s reálnou ekonomikou. Absencia zrážkových daní z odchádzajúcich dividend (t. j. od rezidentov Únie pre rezidentov tretích krajín), úrokových platieb a licenčných poplatkov od spoločností so sídlom v Maďarsku môže v tomto prípade viesť k úplnému úniku týchto platieb zdaneniu, ak nie sú predmetom dane aj v prijímajúcej jurisdikcii. Komisia berie na vedomie, že Maďarsko uznáva, že odchádzajúce platby môžu v prípade ich zneužívania viesť k agresívnemu daňovému plánovaniu. Na základe nedávnej komunikácie bude Komisia pokračovať v konštruktívnom dialógu s cieľom bojovať proti stratégiám agresívneho daňového plánovania.
- (13) Regulačné prekážky v sektore služieb, a najmä v maloobchode, ovplyvňujú výkonnosť sektora a bránia efektívnemu prerozdeľovaniu zdrojov, zvyšovaniu produktivity a inováciám. Existuje pretrvávajúci trend zverovať určité služby štátom vlastneným podnikom, ktoré boli osobitne vytvorené na daný účel, čo je na škodu otvorenej hospodárskej súťaže. Ďalším z problémov je nepredvídateľnosť právneho rámca, najmä v odvetví maloobchodu, ktorý sa v posledných rokoch musí vyrovnávať s častými zmenami právnych predpisov. Keďže sú navrhované právne predpisy často prispôbované obratu alebo veľkosti podniku, malú vplyv hlavne na zahraničné predajné refazce. Zvyšuje sa tým neistota medzi hospodárskymi subjektmi, čo môže odrádzať investície. Treba vybudovať stabilné regulačné prostredie, ktoré by bolo priaznivo naklonené hospodárskej súťaži. V Maďarsku stále dominuje značná miera restriktívnej regulácie profesií, najmä pri kľúčových profesiách, ako účtovníctvo a právne služby.
- (14) Pretrvávajú obavy v súvislosti s predchádzaním korupcii a jej trestným stíhaním. Podľa niekoľkých ukazovateľov sa zdá, že v Maďarsku v posledných rokoch došlo k zvýšeniu miery korupcie, pričom riziká súvisiace s korupciou by mohli negatívne ovplyvňovať rastový potenciál krajiny. Fungovanie prokuratúry má zásadný význam v boji proti korupcii a praniu špinavých peňazí a hoci sa zdá, že opatrenia na boj proti korupcii na nízkych miestach boli realizované s určitým úspechom, pri vyšetrovaní korupcie na vysokých miestach nebadáť dostatočné odhodlanie. Vykonávanie opatrení, ktorých cieľom je predchádzať korupcii, ešte viac bránia slabá transparentnosť a obmedzenia v oblasti prístupu k informáciám. V oblasti verejného obstarávania boli prijaté významné kroky, no v postupoch verejného obstarávania ešte stále existuje priestor na ďalšie zlepšenie transparentnosti a hospodárskej súťaže. To možno dosiahnuť okrem iného tým, že sa údaje získané prostredníctvom elektronického obstarávania sprístupnia verejnosti.
- (15) Výsledky v oblasti vzdelávania sú pri základných zručnostiach výrazne pod priemerom Únie, najmä u detí so slabším sociálno-ekonomickým zázemím. Žiaci sú v skorom veku rozdeľovaní do rozličných druhov škôl, takže dosahujú veľmi rozdielne výsledky a venujú sa veľmi rozličným povolaniam. Znevýhodnené deti vrátane rómskych detí sa obvykle sústreďujú v odborných stredných školách, ktoré sa vyznačujú slabšími úrovňami základných zručností a vyššou mierou predčasného ukončovania školskej dochádzky, pričom tí, ktoré skončia tieto školy, následne dostávajú v priemere nižšiu mzdu. Miera predčasného ukončovania školskej dochádzky sa v priemer zvýšila na 12,4 %, pričom obzvlášť vysoká je u rómskych detí. Tieto výzvy sú obzvlášť naliehavé v kontexte kvalitného a inkluzívneho vzdelávania. Čoraz menší počet uchádzačov a vysoká miera predčasného ukončovania školskej dochádzky pri terciárnom vzdelávaní ešte viac zhoršujú miery dosiahnutého vzdelania v čase, keď rastie dopyt po vysokokvalifikovanej pracovnej sile.
- (16) Napriek prebiehajúcim snahám o zlepšenie verejného zdravia sú výsledky v odvetví zdravotnej starostlivosti stále slabé a zhoršuje ich nezdravý životný štýl ľudí, čo má negatívny vplyv na ľudský kapitál. Nízka úroveň výdavkov na zdravotnú starostlivosť spojená s neefektívnym pridelovaním zdrojov obmedzuje účinnosť maďarského systému zdravotnej starostlivosti. Spolu s vysokou mierou využívania hotovostných platieb to má negatívny vplyv na rovnosť pri včasnom prístupe k cenovo dostupnej, kvalitnej preventívnej a liečebnej zdravotnej starostlivosti. Nedostatok zdravotníckych pracovníkov je ďalším problémom, ktorý sťažuje prístup k starostlivosti, hoci nedávne zvyšovanie plátov tento problém zmiernilo. Prebiehajúce reformné úsilie sa zameriava na zníženie nadmernej

miery využívania služieb nemocničnej starostlivosti, ktorého hlavnou príčinou je, že poskytovatelia primárnej starostlivosti nie sú dostatočne vybavení na to, aby účinne pôsobili ako lekári prvého kontaktu. Ďalšia racionalizácia využívania nemocničných zdrojov spolu s cieľovými investíciami na posilnenie služieb primárnej starostlivosti by umožnila znížiť rozdiely v prístupe k starostlivosti, zvýšiť efektívnosť a účinne zlepšiť výsledky v oblasti zdravotníctva.

- (17) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2018 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Maďarska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2018. Zároveň posúdila konvergenčný program na rok 2018, národný program reforiem na rok 2018 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Maďarsku v predchádzajúcich rokoch. Komisia zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Maďarsku, ale aj rozsah ich súladu s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.
- (18) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala konvergenčný program na rok 2018 a jej stanovisko <sup>(1)</sup> je zohľadnené najmä nižšie v odporúčaní 1.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Maďarsko v rokoch 2018 a 2019 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Zabezpečiť v roku 2018 súlad s odporúčaním Rady z 22. júna 2018 s cieľom napraviť značnú odchýlku od postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu. Zabezpečiť, že nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov v roku 2019 neprekročí 3,9 %, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 0,75 % HDP.
2. Pokračovať v zjednodušovaní daňového systému, najmä znižovaním sektorových daní. Zlepšiť kvalitu a transparentnosť rozhodovacieho procesu prostredníctvom účinného sociálneho dialógu a spolupráce s ostatnými zainteresovanými stranami a prostredníctvom pravidelných a primeraných posúdení vplyvu. Posilniť protikorupčný rámec, zintenzívniť stíhanie korupcie a zlepšiť transparentnosť a hospodársku súťaž vo verejnom obstarávaní, okrem iného ďalším zdokonaľovaním systému elektronického obstarávania. Posilniť hospodársku súťaž, regulačnú stabilitu a transparentnosť v sektore služieb, najmä v maloobchode.
3. Uvoľniť rezervy pracovného trhu tak, že sa skvalitnia aktívne politiky trhu práce. Zlepšiť výsledky v oblasti vzdelávania a zvýšiť účasť znevýhodnených skupín, najmä Rómov, na kvalitnom a inkluzívnom hlavnom vzdelávacom prúde. Zlepšiť primeranosť a rozsah pôsobnosti sociálnej pomoci a dávok v nezamestnanosti.

V Bruseli 13. júla 2018

*Za Radu*  
*predseda*  
H. LÖGER

---

<sup>(1)</sup> Podľa článku 9 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.